

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300 Din.

Naše telefonske številke so 3122, 3123, 3124, 3125, in 3126.

Naše telefonske številke so 3122, 3123, 3124, 3125, in 3126.

Načrti finančnega ministra za sanacijo državnih financ

Delo na novem proračunu, ki mora biti realen — Vse investicije in fiktivne postavke bodo izločene — Možnost obnovitve pogajanj za veliko investicijsko posojilo — Prisega in nastop službe obeh novih ministrov

— Beograd, 15. januarja. Z jutranjim zagrebškim brzovlakom je prišel v Beograd novoimenovani minister trgovine dr. Želimir Mažuranić. Skupno z novoimenovanim ministrom pošte in telegrafa dr. Kumanudića je ob 10. dopoldne v vladnem predsedstvu položil prisego v roke ministrskega predsednika generala Živkovića, na kar sta oba nova ministra prevzela posle v svojih resorih. Dr. Kumanudić se je nato podal na dvor, kjer je ostal dlje časa. Po povratku z dvora je odšel v zunanje ministrstvo ter tudi tam prevzel posle kot zastopnik zunanjega ministra. Med drugimi ga je posetil tudi italijanski poslanik Galli.

V avdijenci na dvoru je bil dopoldne tudi prosvetni minister Boža Maksimović. Namestnik dvora Bora Jeftić je dlje časa konferiral z ministrskim predsednikom.

Današnje »Službene Novine« objavljajo tri nove zakone in sicer zakon, s katerim se ukinja dosedanja volilni red v Narodno skupščino, zakon o volilnih imenikih in zakon o volitvah v občinske, sreske in občinske samouprave. S posebnim zakonom se ukinja tudi uradniška stalnost.

— Beograd, 15. januarja. Dedščina, ki jo je prevzel od starega režima novi finančni minister dr. Švrljuga, ni bila

nič kaj razveseljiva. Državne blagajne so prazne, gospodarska kriza na vrhuncu, državni dolgovi pa od dne do dne večji. Posojilo, na katerega je računali stari režim, je padlo v vodo. Zato položaj novega finančnega ministra ni nič kaj zavidljiv.

V finančnem ministrstvu sedaj z vso intenzivnostjo proučujejo finančni položaj države ter iščejo pota, kako bi se dalo najhitreje in najuspešneje sanirati državne finance. Finančni minister dr. Švrljuga se je najprej odločil spraviti državni proračun za prihodnje leto v sklad s fiktivnim položajem države. Posebna komisija sestavlja sedaj nov proračun, iz katerega bodo izločene ne samo vse investicije, marveč reducirane tudi vse one postavke, ki imajo več ali manj značaj strankarskih fondov. Sporedno z redukcijo uradništva, ki bo, kakor se zatrjuje, izvedena kar najbolj rigorozno, se bodo znižali personalni izdatki za 20 do 30%. Kljub vsem tem redukcijam pa bo novi proračun izkazoval bržkone večji deficit, ker namerava finančni minister upoštevati v proračunu med dohodki res samo realne postavke. Fiktivni donos raznih davkov, carin in taks bo brisan, tako da bo nudil končni proračun res realno sliko finančnega stanja države.

Ker pa bodo za temeljite reforme v državnem gospodarstvu potrebna večja sredstva in ker ima vlada v načrtu tudi razna investicijska dela, namerava finančni minister najeti večje inozemsko posojilo. Po vsej priliki bodo obnovljena pogajanja za najetje takozvanega londonskega posojila v znesku 50 milijonov funtov (nad 13 milijard Din). Že bivši finančni minister dr. Marković je sklenil s londonsko finančno skupino preliminarno pogodbo, ki pa radi razmer pod bivšim režimom ni bila realizirana. Te dni je dospel v Beograd zastopnik Rothschildove finančne skupine v Londonu. Njegovo bivanje v Beogradu se spravlja v zvezi z najetjem tega inozemskega posojila. Posetil je predsednika Narodne banke, predsednika Državne hipotekarne banke, finančnega ministra in razne druge vodilne finančnike v Beogradu. Poleg tega se muči v Beogradu še več drugih zastopnikov inozemskih finančnih skupin, ki proučujejo gospodarske in finančne razmere v naši državi. Po sodbi poučenih krogov so izgleadi za inozemsko posojilo tokrat dokaj ugodni.

Cim bo vladi uspelo najeti inozemsko posojilo, bo pričela z izvajanjem gospodarskega dela svojega delovnega programa.

Za slovenskim tiskom slovenska duhovščina

Nova fašistična ofenziva proti narodnim manjšinam. — V kratkem bo preganjan zadnji slovenski duhovnik. — Slovenska beseda mora popolnoma izginiti.

Gorica, 15. jan. Kakor znano, je fašizem z eno samo potezo peresa čez noč zatrl ves slovenski tisk. Od nedelje dalje ne more več iziti niti najprostejši, strokovni, kulturni, znanstveni ali verski spis v slovenskem jeziku. Slovenski živeli je tako oropan zadnjih ostankov kulturne svobode ter na milost in nemilost izročen fašističnemu potujočevanju. Iz šole je bila že davno pregnana slovenska beseda. Tudi v cerkvi je že skoraj ni slišati. Kakor pa vse kaže, ima fašistični režim namen pregnati iz cerkve tudi sleherni slovenski besedo, marveč tudi vso slovensko govorečo duhovščino.

V Bolzanu izhajajoči fašistični list »Provinzia di Bolzano« objavlja članek fašističnega poslanca Giarattana, v katerem zelo ostro apostrofira delovanje nemške duhovščine na južnem Tirolu.

skem. Giarattana zahteva, naj vlada pozove nemške duhovnike na odgovor, ker da vrše pangermansko propagando. Fašistična pokrajinska organizacija v Bolzanu bo že te dni sklepala o tem vprašanju ter stavila vladi primerne predloge. Ukrepi, ki bodo predlagani za nemško duhovščino na južnem Tirolskem, naj bi se izvajali tudi za slovensko duhovščino v Gorici, Trstu in Istri. Kakšni bodo ti ukrepi, Giarattana še ne pove, vsekakor pa se lahko že vnaprej pričakuje, da bo zabranjeno slovenski in nemški duhovščini vsako delovanje med narodom in najstrožje prepovedano občevariti z ljudstvom v slovenskem odnosu nemškemu jeziku. Pričakovati je, da bodo kmalu izginili vsi slovenski duhovniki, ki bodo nadomeščeni z vernimi fašisti.

Smrtna nesreča in zastrupljenje s plinom

Ta teden se je pričel v Ljubljani v znamenju težkih nesreč. Že včeraj smo poročili o dveh smrtih in nesreči, ki sta se pripetili na železniških progih in o številnih požarih, ki so izbruhnili na raznih krajih mesta, danes pa kronika beleži manjši požar, o katerem poročamo na drugem mestu, smrtno nesrečo in zastrupljenje s plinom.

Smrtna nesreča se je pripetila sredi mesta. Neka že priletna žena, ki je hotela davi okoli 5 zjutraj prižgati vžgalico, je tako nesrečno manipulirala, da se ji je vnela nočna srajca. Od strahu je sirota zadela srčna kap. Njen sin, ki ga je zbudil gost dim, jo je našel že mrtvo. Reva je bila po vsem telesu opečena. Policijski zdravnik je ugotovil, da je ženska najprej zadela kap, nato pa je zgorela Tragično nesrečo je pripisati zgolj naključju.

Davi je bil zdravnik dr. Jemec, stanujoč na Tržaški cesti 8, pozvan k rodbini Curčinovi, ki stanuje v isti hiši. Žena državnega molstra v artiljerijski delavnici, Curčina, je prosila zdravnika, naj pride takoj k njenemu možu, ki umira. Zdravnik je steno stanovanja in našel je moža nezvestnega. Re je mislil, da gre za zastrupljenje, mu je dal tri injekcije. Nato je pozval rešilno postajo na pomoč. Curčina so prepeljali v bolnico.

Kasneje, ko je bil zdravnik sam v Curčinovi sobi in ko je zaprl okno, ki ga je bila žena popreje odprla, je nenadoma začutil, da uhaja plin. V stanovanju sicer ni plinske napeljave, pač je zdravnik ugotovil, da uhaja plin s ceste. Najbrž je na cesti počila plinska cev. Zdravnik je o tem obvestil plinarjo, ki je poslala tja delavce. Delavci zdaj cesto prekopavajo.

Sreča v nesreči je bila, da so bili Curčinova žena in otroci v času, ko je plin uhajal s ceste v hišo, v kuhinji. Vrata so bila namreč dobro zaprta in plin ni mogel v kuhinjo. Sicer so bili žena in otroci tudi nekoliko omamljeni, toda čim so prišli na svež zrak, jim je odleglo. Curčinovo stanje je bilo še dopoldne zboljalo in je mož že izven nevarnosti.

Epidemija hripe v Berlinu

— Berlin, 15. januarja. Skoraj petino obolen na hripje je zvezano s pljučnico, kar se opaža posebno pri otrocih. Dočim je do sedaj epidemija potekala dobro, se je v zadnjih dnevih obrnila na slabše. Vseled številnih obolen med gledališkimi igralci je bila za danes odpovedana baletna premijera v državni operi. V zadnjih sedmih tednih je po newyorških vesteh umrlo v Ameriki 26.000 oseb na hripje.

Zopet nevarna plinska eksplozija v Londonu

Davi je eksplodirala plinska cev v najprometnejši ulici. — 20 oseb ranjenih, mnogo zastrupljenih s plinom.

London, 15. jan. V okraju Hockston je prišlo davi do nove eksplozije plinske napeljave. Na najprometnejšem kraju je v jutranjih urah, ko je promet najživahnejši, iz doslej še nepojasnjene vzroka eksplodirala glavna plinska cev. Učinek je bil strahovit. Asfaltni tlak je raztrgal v daljavi 100 metrov, v okolici pa so popokale vse šipe. 20 ljudi je bilo več ali manj težko ranjenih. Eden izmed ranjenec je v bolnici umrl takoj po prevozu. Pet otrok, ki so bili na potu v šolo, se je zastrupilo z uhaajočim plinom. Vseh pet so prepeljali brez zavesti v bolnico, ker si zdravniki zamažajo prizadevajo, da bi jih obudili k življenju. Eksplozija je povzročila na

ulici velika razdejavanja. Potrganih je več kablov, tako da je ves del mesta izločen iz telefonskega prometa. Tudi električna napeljava je prekinjena. Tir cestne železnice je porušen, tako da so morali ustaviti promet na glavni progi. Počela je tudi vodovodna cev, vsled česar je nastala v sosednjih ulicah pravcata poplava. Voda je vdrla v kleti in podzemne lokale, tako da so morali priti na pomoč gasilci. Tudi v bližnjih hišah se je radi uhaajočega plina zastrupilo mnogo ljudi. Posebna komisija preiskuje vzroke eksplozije. To je v kratkem času že peta eksplozija plinske napeljave.

Junaška smrt 12-letne deklice

Kljub groznim opeklinam je rešila iz goreče hiše pet svojih mlajših bratcev, nakar je v groznih mukah izdihnila.

Gradec, 15. januarja. V nedeljo se je v Perchau, okraj Murau, pripetila težka eksplozija, od katere je bilo ranjenih 6 otrok. Trije izmed njih so že umrli, ostali pa se še bore s smrtjo. Otroci vdove Fussi so bili sami doma pod nadzorstvom najstarejše 12letne hčerke. Na mizi je bila z bencinom najpolnjena ročka in bržkone so se otroci igrali v bližini z ognjem ali vžigalci, ker se je bencin vnel in eksplodiral. Takoj je bila vsa soba v plamenih in vseh šest otrok je dobilo težke opekline. Najstarejša hčerka, ki je dobila najtežje opekline, je pogumno skušala rešiti mlajše otroke iz goreče hiše. Najprej je iztekla iz hiše triletnega Ivana, nato pa petletnega Viliama.

šestletnega Jožefa, osemletnega Kristofa in devetletnega Ludvika. Otroci, ki so dobili težke opekline, so padli v nezavest, 12letna Marija pa je odhitela k sosedom po pomoč ter tamkaj nezavestna obležala. Sosedje so ogenj še pred prihodom ognje gascev pogasili, vendar pa je zgorelo vse pohištvo v borni koči. Poškodovane otroke so prepeljali v bolnico v Judenburg, kjer je pogumna 12letna rešiteljica svojih bratov najprej umrla. Za njo je umrl gledni Jožef, ki je dobil strašne opekline na glavi. Kmalu nato je umrl tudi triletni Ivan. Zdravniki dvomijo, da bi ostali trije otroci okrevali. Žalostna usoda ponesrečenih otrok vzbuja splošno sočutje.

Podivjani bik sredi Budimpešte

Razmesaril je policijskega stražnika, razbil nebroj oken in izločb, povzročil ogromno strahu, končno pa so ga ukrotili z avtomobilom.

Budimpešta, 15. januarja. Včeraj popoldne je prišlo v Rakoczijevi ulici do nenavadne borbe. Z nekakega posestva v okolici Budimpešte je pobegnil pobesneli bik. Pridrvel je naravnost v mesto. Nekakega policaja, ki je skušal bika zadržati in ukrotiti, je bik nabodel na robove in ga strahovito razmesaril. Ljudi, ki so bili priča tega dogodka, se je polotil ponižni strah. Razdivjani bik je videč bežal ljudje, ki se bolj pobesnel ter se je zaletaval v izločbe, kandelabre in razbil na neki kavarni vsa okna. Večji oddelek po-

licije si je zaman prizadeval spraviti podivjano žival v kako stransko ulico. Orožja policija ni mogla rabiti, ker bi lahko ranila tudi ljudi. Končno je nek policaj prišel na idejo, da bi se lotil bika z avtomobilom. Z večjim tovarnim avtomobilom je z vso brizno vozil proti biku, ki se ustavljal sredi ceste in bešno pričakoval napada. Avto se je zaletel v bika s tako silo, da ga je zrušil na tla, na kar ga je policaj usmrtil z več strelji. Škoda, ki jo je povzročil bik, znaša okrog 20.000 pengov.

Naši komunisti pridejo pred beograjsko sodišče

Lani se je dne 13. novembra okoli 20. ure pojavila na ljubljanskih ulicah povorka, katero je tvorilo kar 50 ljudi. Na čelu povorke je vihrala rdeča zastava. Udeleženci so ves čas vzklikali, in sicer vso pot iz Sela do Miklošičeve ceste, kjer je povorko razglašala policija. Čule so se razne komunistične parole. Med demonstrante in občinstvo so se tedaj delili tudi letaki komunistično-revolucionarne vsebine.

Med demonstranti so bili tudi komunisti Rojč, Erbežnik, Kamnikar in Šlamberger. Obtoženi so bili, da so se te povorke udeležili, vzklikali in nosili rdečo zastavo.

Danes se je vršila proti vsem štirim predloženim sodiščem prva razprava pod predsedstvom višjega svetnika Mladica, radi hudodelstva po členu 1. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi.

Obtožence sta zagovarjala odvetnika dr. Pegan in dr. Lemež.

Vstal je namestnik državnega pravdnika Javoršek, ki je predlagal, naj se ta kazenska stvar odstopi državnemu sodišču v Beogradu, če, da je zdaj le isto kompetentno v takih stvareh.

Oba zagovornika sta se protivila, če, da spada ta slučaj še pod stari zakon, ker se je dejanje izvršilo 13. novembra lani. Trdila sta, da so uradniki, sodniki in odvetniki prisegli na ustavo in kralja in da jih ta prisega veže, dokler je ne bodo razvezani; torej so merodajni še stari zakoni.

Razprave se je udeležila velika množica ljudi, največ sorodnikov in prijateljev obtoženih, ki so napeto pričakovali zaključka.

Senat je ugodil predlogu državnega pravdnika in sklenil, da se ta kazenska stvar odstopi državnemu sodišču v Beogradu. V razlogih navaja sodišče, da je stari zakon razveljavljen, a novi zakon mu sliči, saj je itak kakor stari, le bolj izpopolnjen je. Ta zakon pa odloča o ustroju sodišč, da se imajo vsi delikti po členu 1. novega zakona o zaščiti države obravnavati pred

državnim sodiščem v Beogradu. To velja tudi za one delikte, ki so se izvršili pred veljavnostjo novega zakona, če ni bilo o njih že izrečeno prva sodba.

To je vsekakor prvi nas prvi slučaj, ki pride pred novo državno sodišče v Beogradu.

Ostra zima v Italiji

— Rim, 15. januarja. Iz vseh delov Italije poročajo o izredno mrzli zimi. V srednji Italiji (Milanu) znaša povprečna temperatura 10 stopinj pod ničlo. V Bergamu je padla temperatura kljub solnčnim dnevom na 11. v Parmi na 15 in v Trstu na 12 stopinj pod ničlo. V Apeninah je sneg zapadel že meter visoko. V Dolomitih so zgrmili v dolino številni plazovi, ki pa niso povzročili večje škode.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 0—22.85, Berlin 13.525—13.555 (13.54) Brusel 0—7.9135, Budimpešta 0—9.9337, Curih 1094.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 7.9892—8.0192 (8.0042), New York 0—56.86, London 275.98—276.78 (276.38), Pariz 0—222.58, Pariz 168.18—168.98 (168.58), Trst 297—299 (298).
Efekti: Celjska 158 den., Ljubljanska Kreditna 125 den., Prašednina 920 den., Kreditni zavod 175 den., Večje 120 den., Ruše 260—280, Stavbna 56 den., Šešir 103 denar.

Les: Tendencja nespremenjena. Zaključeni so bili 4 vagoni in sicer 1 vagon oglja, 1 vagon drv, 1 vagon hrastovih hlodov in 1 vagon parnih bukovih hlodov.

ZAGREBSKA BORZA.
Devize: Dunaj 800.42, Berlin 13.54, Mian 298, London 276.38, New York 56.86, Pariz 222.58, Pariz 168.58, Curih 1095.6.
Efekti: Volna škoda 449.

INOZEMSKA BORZA.
Curih: Beograd 9.125, Dunaj 78.10, Budimpešta 90.65, Berlin 123.50, Praha 15.388, Milan 27.195, Pariz 20.31, London 25.32, New York 519.95.

Zrebanje srbskega loterijskega posojila

Beograd, 15. jan. p. Na današnjem 131. zrebanju 20dstotnega loterijskega posojila iz l. 1889, so bili izzrebani naslednji dobitki: Serija 4203 št. 32 50.000 Din, ser. 3201 št. 50 10.000 Din, ser. 3764 št. 30 5000 Din, ser. 5757 št. 41 2500 Din, ser. 3894 št. 48 2000 Din, ser. 5921 št. 21 2000 Din, ser. 5581 št. 35 2000 Din, ser. 2183 št. 38 350 Din, ser. 4583 št. 9 350 Din, ser. 4892 št. 14 350 Din. Razen tega je bilo amortiziranih večje število serij.

Zrebanje razredne loterije

Zadružna hranilnica, r. z. z. o. z. v Ljubljani sporoča, da so bili danes do 12. ure izzrebani sledeči večji dobitki državne razredne loterije:

60.000 Din št.	25.180;
20.000 Din št.	85.371;
20.000 Din št.	115.886;
10.000 Din št.	43.573;
3.000 Din št.	6.691, 40.245, 41.628, 81.067.

Razen tega je bilo izzrebanih še večje število dobitkov po 500 Din.

Zadnji dan prodaje srečk državne razredne loterije Ne zamudite!

Naše srečke se dobijo v Ljubljani!

OGLASNI ODDELEK «JUTRA»
Prešernova ulica 4. in EKSPLO-
ZITURA «JUTRA» v Siskli.

V MARIBORU: podružnica «Jutra»
Aleksandrova cesta 13;
V CELJU: podružnica «JUTRA»
Kocenova ulica 3.

Sveto leto Slovencev in Hrvatov v Italiji

Ob začetku svetega leta, ki ga je proglasil papež, so bili v Italiji zatrti zadnji slovenski in hrvaški listi, da si bodo lahko Slovenci in Hrvati prihranili naročnino za odpustke.

Slovenci in Hrvati v Italiji so doživeli pod fašističnim režimom nov udarec. Po novem zakonu o ureditvi novinarskega poklica se morajo vsi odgovorni uredniki vseh listov in revij vpisati v poseben register pri fašističnem novinarskem sindikatu. Za vpis v seznam fašističnega sindikata pa se zahteva izrecno dovoljenje prefekta dotičnega kraja. Novinarji so svoje prošnje za vpis v seznam fašističnega sindikata pravčasno vložili, prefekti so pa zavlačevali izdajo dovoljenj, češ da gre zgolj za navadno formalnost. Medtem so prefekti in fašistični tajniki iz Primorja dobili v Rimu nalog, naj vsem slovenskim novinarjem odrečejo dovoljenje za vpis v fašistični sindikat. Ker je s 1. januarjem 1929 stopil novi zakon v veljavo in slovenski novinarji niso bili sprejeti v fašistični novinarski sindikat, so s tem dnem prenehali izhajati vsi periodični slovenski in hrvaški listi v Italiji.

Prenehali so izhajati katoliški slovensko-kmetoski glasilo »Mali list«, katoliško glasilo za hrvaški kmetijski narod v Istri »Pučki prijatelj«, narodno-napredno glasilo za Istro »Istarska Rijeka«. Razen teh treh tednikov so ustavljali mesečni katoliških prostevnih družtev »Naš tolnič«, družinska in leposlovna revija v Trstu »Naš glas«, duhovniško-stanovski mesečnik »Zbornik svetnikov sv. Pavla«, katoliški listič za otroke »Jaslice«, reklamno glasilo Katoliške tiskarne v Gorici »Staničev vestnik«, mesečnik »Ženski svet«, hrvaški mesečnik za Istro »Veze«, nadalje »Gospodarski vestnik« in zapadno je dovoljenje za novi verski družinski list »Sveta Gorica«, ki bi imel izhajati v Gorici.

Gre za liste, ki niso imeli nikdar nobene politične tendence in ki bi lahko brez nevarnosti izhajali v katerikoli državi. V Italiji so torej zatrti zadnji ostanki slovenskega in hrvaškega čenopisja.

V glavnem gre sedaj za katoliške in slovenske in hrvaške pisane liste. Izhajanje teh katoliških listov je bilo v najbolj katoliški deželi Italiji zatrto v času, ko papež proglašal novo sveto leto ob priliki 50-letnice svojega maševanja ter vabi vse voljni svet v Rim po odpustke. Zgodilo se je to v času, ko se sklepa med Vatikanom in Mussolinijem tudi formalen sporazum, po katerem naj bi se osvobodili vatikanski jetniki.

Nobenega protesta ni čuti iz vatikanskih krogov, ki tako radi naglašajo mednarodni značaj katoliške cerkve, ko se zatirajo — katoliški listi. Na eni strani se kuje osebnost svoboda papeža pod fašističnim protektoratom, na drugi strani se zatira pod fašistič-

nim protektoratom katoliška beseda samo zaradi tega, ker je pisana v slovenskem in hrvaškem jeziku, čeprav ni bila prav nič nevarna fašističnemu režimu. In bi beseda Vatikana, če že ne v katoliški Italiji, zalegla vsaj nekaj v zunanjem svetu in morda bi prav zaradi tega fašistični režim odnehal od zatiranja najenostavnejših človeških pravic, izpovedovanja svojega katoliškega verskega mišljenja v materinskem jeziku.

Ako s Vatikan že ne zavzeta v imenu pravice in krščanstva za ljudi in ustanove, ki niso odvisne od katoliškega cerkvenega ustroja, bi se moral zavzeti vsaj za ustanove, ki se naravnost označujejo kot katoliške. To bi bilo tem bolj potrebno, ko proglašajo papež tekoče leto zopet za sveto leto in vabi katoličane vsakega sveta v Rim po posebne milosti božje, med njimi tudi Slovence in Hrvate izven Italije. Kako naj porumamo Slovenci in Hrvati v Rim po odpustke, ko pa se nam iz istega Rima ob tem soglasju Vatikana uničujejo slovenske in hrvaške katoliške ustanove, ko Vatikan molče trpi preganjanje slovenske in hrvaške katoliške duhovščine v Italiji, ko cerkvene oblasti v Italiji same preganjajo našo duhovščino ter odpravljajo slovenski in hrvaški jetniki iz cerkva, ko otroci ne smejo niti v materinskem jeziku moliti svojega boga? Kako naj nosimo svoj denar v Rim in podpiramo tiste ljudi, ki zatirajo naš življenj? Kako naj prisramo mednarodni značaj katoliške cerkve, če pa Vatikan molče pusti, da se mu pred nosom preganjajo njegovi verniki in sam to preganjanje podpira, ker ne govori italijanskega jezika, dočim obnem sklepa kompromise s fašizmom?

Dolžnost tistih, ki pri nas zastopajo katoliško cerkev, bi bila opozoriti Vatikan na njegovo nalogo, ki bi morala obstajati v zaščiti zatiranih, saj vendar tako radi povdarjajo njegov mednarodni značaj. Papirnatih protestov proti fašističnemu nasilju nam ne morejo prav nič pomagati, treba je drugačnih ukrepov. Ako je fašizmu za dobre odnose z Vatikanom in kakor je videti, mu je na tem mnogo, potem je povsem jasno, da more imeti Vatikan nanj svoje vplive, ki jih je treba samo izrabiti na primeren način. V ostalem pa je v Italiji še vedno cerkev popolnoma neodvisna od države in lahko stori, kar hoče. Zakaj bi se ne svezela za zatiranje slovenske in hrvaške katoličane, ki svoje vere ne smejo izpovedati v svojem jeziku? Božje poslanstvo papeža naj se dokumentira in dejanjih in ne samo v romanju Slovencev in Hrvatov v Rim v novem svetlem letu!

Resnica o obligacijskem posojilu ljubljanske občine

Nadaljevnaje poročila paritetne komisije o prodaji 6% posojila ljubljanske občine za zgradbo stanovanjskih hiš.

V. Mestna občina ljubljanska obvešča s svojim dopisom od 14. avgusta 1928, št. 24654 Splošno maloželezniško družbo (v roke upravnemu svetniku dr. Molliera), da je ministrstvo finance dovolilo spremembo obveznic in prodajo v inozemstvu. Dopis je priloženo novo besedilo obligacij. Mestna občina izjavlja istočasno, da bo poskrbela za natis novih obligacij, kakor hitro bo Splošno maloželezniško družbo obvezno izvajala opcijo in sporočila dopolnila za besedilo obligacij.

G. generalni ravnatelj dr. Mollier je na ta dopis odgovoril dne 24. avgusta 1928 kot pooblaščenec Splošne maloželezniške družbe za prodajo obligacijskega posojila, da izjava opcijo na ponudbo mestne občine od 9. junija št. 20430 na sledeči način:

1. Splošno maloželezniško družbo prevzema 65.000 Lstg ali Din 18.005.000 — 6-odstotnega ljubljanskega gradbenega in investicijskega posojila iz l. 1928 po 90%. Obligacije se morajo izročiti Splošni maloželezniški družbi brez stroškov in pristojbin po izbiri družbe na Dunaju ali v Ljubljani in morajo imeti dogovorjeno besedilo glasom priloge. Če jih ne bo do 15. septembra 1928, mora mestna občina do tega dne izročiti pravilno podpisane interimske liste.

2. To gradbeno in investicijsko posojilo je nadomestek za 18.000.000 6% obligacij za zgradbo stanovanjskih hiš iz leta 1927, katerih mestna občina ni prodala in vsled tega stornirala. Mestna občina je dolžna, da v smislu svoje obvezne ponudbe od 9. junija 1928 plača točno kupone 18-milijonskega posojila za zgradbo stanovanj, ki zapadejo 15. septembra, in stavi protivrednost na razpolago na Dunaju ali v Ljubljani kot bo pač potreba.

3. Splošno maloželezniško družbo bo 65 tisoč Lstg gradbenega in investicijskega

posojila iz l. 1929 kar najugodnejše prodala, eventualno kurzno izgubo nosila sama, protivrednost 90% pa stavlja na razpolago mestni občini 30. septembra 1928 na Dunaju pri Oesterreitsche Siemens-Schuckert-Werke.

4. Mestna občina prepusti ta kapital Splošni maloželezniški družbi za razširjenje cestne železnice, Splošno maloželezniška družba pa prizna mestno občino za 16 milijonov 204.500 Din po dogovorjenem razširjenju cestne železnice. To dobroimetje se bo obrestovalo šele od dneva dopisa s 6% in sicer na način, ki je predviden v obligaciji. Splošno maloželezniška družba bo vrnila ta kredit mestni občini tekom trideset let po amortizacijskem načrtu, ki se ima šele dogovoriti.

5. Merodajno bodi besedilo obligacij v nemškem jeziku.

Komisija posebej opozarja, da g. Mollier v tej ponudbi ne omeji prodaje ne na tu, ne na inozemstvo.

VI. G. župan je izročil dopis g. Molliera mestnemu knjigovodstvu v izjavo in oceno. Mestno knjigovodstvo je to nalogo izvršilo z uradnim poročilom od 1. septembra 1928, št. 30452.

G. župan je s svojim poročilom od 17. septembra 1928 poslal dopis g. Molliera skupno z uradnim poročilom mestnega knjigovodstva in s spisi finančnemu odseku.

Poročilo se glasi: »V seji občinskega sveta dne 5. junija 1928 je bilo sklenjeno, da se pooblašča g. župan, da preostale obligacije za Din 18.005.000 — prodaja sporazumno s finančnim odsekom čim najugodnejše bodisi v tu, ali inozemstvu.

Na podlagi tega sklepa je prejel mestni magistrat preloženo ponudbo električne cestne železnice v Ljubljani z dne 24. avgusta 1928, po kateri bi prevzela za Din

18.005.000 — 6% občinskih obligacij po tečaju 90, pod pogojem, da se 6% obligacije glase ne samo na Din, temveč tudi na Lstg, in da se celokupno izkupilo posodi električni cestni železnici za razširjenje proge.

Ker ugodnejših prodajnih pogojev ni bilo mogoče doseči, se je kupčija v tem smislu sklenila.

Finančni odsek vabim, da blagovoli o tem poročilu občinskemu svetu. Župan: dr. Dinko Puc, l. r.

Finančni odsek je s svojim sklepom od 18. septembra sklenil staviti občinskemu svetu sledeči predlog:

»Sprejme se ponudba Splošne maloželezniške družbe d. d. v Ljubljani za nakup 6% občinskih obligacij v znesku Din 18.005.000 po tečaju 90 in pod pogojem, da se obligacije glasio ne samo na dinarje, temveč tudi na Lstg in da se celokupno izkupilo posodi Spl. maloželezniški družbi za razširjenje proge.«

Občinski svet je o gori navedenem predlogu finančnega odseka sklepal v svoji seji dne 18. septembra 1928 in ga soglasno sprejel. Ta sklep občinskega sveta ni bil razglašen na uradni deski.

Sklep občinskega sveta od 18. septembra je prav kratkih besedi. Niti iz zapisnika o posvetovanju finančnega odseka niti iz zapisnika o razpravah občinskega sveta ni razvidno, da bi se sploh omenjalo, da gre sedaj za drugo novo posojilo, ki ga je dovolilo ministrstvo za finance s svojim rešenjem od 17. julija 1928 ter da je neplaširani ostanek posojila iz l. 1927 postal brezpredmeten, tega tudi ne omenjajo z nobeno besedo dotični občinski sklepi oz. predlogi finančnega odseka.

VII. Že dne 14. septembra je bila odgovorila mestna občina ljubljanska Splošni maloželezniški družbi v roke g. Molliera na dopis od 24. avgusta. V odgovoru mestna občina (magistrat) potrjuje prodajo obligacij na sledeči način:

1. Splošno maloželezniška družba prevzame 65.000 Lstg 6% ljubljanskega gradbenega in investicijskega posojila z l. 1928 po 90%. Mestni magistrat bo nove obligacije z dogovorjenim besedilom čim prej, vendar brez stroškov in pristojbin za kupca, stavil kupcu na razpolago na Dunaju. Ker obligacije ne bo mogoče izdati do 15. septembra, izroča magistrat danes kupcu za gori navedeni znesek 65.000 Lstg pravilno podpisane interimske liste.

2. Ker ministrstvo za finance ni dovolilo spremembe besedila starih obligacij v predlaganem smislu, ampak se razpiše novo gradbeno in investicijsko posojilo, ki se bo obrestovalo šele od 15. septembra 1928 naprej, se septembarski kuponi ne morejo izročiti kupcu.

3. Splošno maloželezniška družba bo 65.000 Lstg gradbenega in investicijskega posojila iz l. 1928 takoj prodala in mestnemu magistratu čim prej dala dobropis po kurzu 90% t. t. za svoto Din 16.204.500. Splošno maloželezniška družba bo na ta način od mestnega magistrata dobili kredit obrestovala po 6% na način, ki je predpisan v obligacijah.

Ta kredit se bo v smislu dopisa od 9. junija 1928, št. 20430 začel odplačevati šele, ko bo razširjenje cestne železnice končano. O amortizacijskem načrtu se bosta mestni magistrat in Splošno maloželezniška družba še dogovorila.

4. Izkupilec za prodane obligacije se mora naložiti na Dunaju na račun, ki se glasi na ime Splošne maloželezniške družbe. Splošno maloželezniška družba je dolžna poizvedovati za najugodnejše pogoje valutacije, obrestovanja in za druge kondicije, po katerih bi se denar lahko naložil; ekskutiva bo potem izbrala mesto, kjer naj se denar naloži.

5. Mestni magistrat soglašajo s točko 5. dopisa g. Molliera in potrjuje istočasno sprejem amortizacijskega načrta.

Ta dopis je prevzel pri mestnem magistratu g. dr. Proksch, ki se je isti dan, t. j. 14. septembra vrnil in prinesel s seboj že popolnoma izgotovljene interimske liste v podpis.

Mestna občina je prošnji g. dr. Prokscha ugodila in so interimske liste podpisali g. župan dr. Puc in občinski svetnik Tavčar in Rebek. Stevilo interimskih listin je znašalo 120, bili so numerirani od št. 1 do 120 in glasila na svote Lstg in na prisostitelja. Vse ugotovitve tega odstavka temeljijo na izjavi g. ravnatelja Volca. Prepisov interimskih listov v spisih ni, pač pa je g. dr. Proksch potrdil s svojim podpisom na konceptu dopisa mestne občine od 14. septembra na naslov Splošne maloželezniške družbe, da je interimske liste prevzel. Kdo je pooblastil g. dr. Prokscha, da prevzame interimske liste, o tem se iz spisov ne da ničesar ugotoviti.

(Nadaljevanje sledi.)

Mestna klavnica v preteklem letu

Obrat v tehnično popolnoma preurejeni mestni klavnici, ki je najmodernejša na Balkanu, je sedaj v polnem razmahu in napreduje od leta do leta. Prav zanimiva je statistika o zaklanih živalih v letu 1928. Že koncem leta smo priobčili nekatere podatke o količini mesa, ki ga je prebivali ljubljanski železdec. Se točneje podatke o tem nam podaja mestna klavnica. Lani je bilo v klavnici zaklanih: 9671 goved (vol, krave, bik, junčji in telci) 1334 ko-madov več, kakor predlanskim ljubljanskim ljubljani telečjo počenke in to se pozna tudi v podatkih o zaklanih teletih. Lani je bilo zaklanih v klavnici 12.665 telet, predlanskim 2212 manj. Prašičev je bilo zaklanih 22.831, predlanskim pa 22.879.

Tudi konzum konjskega mesa je v Ljubljani zelo razširjen. V klavnici sta zaposlena dva konjska mesarja. Stevilo zaklanih konj se je lani napram l. 1927 celo

podvojilo. Lani je bilo zaklanih 609 konj. Meso je šlo dobro v promet. Uprava klavnice pa je morala lani konfiscirati celega zaklanega konja in poleg tega 69 kg mesa, ker ni odgovarjalo vetrinarsko zdravstvenim predpisom. Drobniče je bilo lani zaklane 2389 glav.

Uprava mestne klavnice strogo pazi na snago in na to, da odgovarja meso zaklane živine vsem veterinarskim predpisom ter brez pordona zapleni vsako pokvarjeno meso. Uprava klavnice je lani zaplenila 25 glav zaklane goved, 15.036 kg posameznih delov, enega zaklanega teletca, 24 celih prašičev, 487 kg prašičjega mesa in 70 kilogramov mesa drobniče. Meso je bilo večinoma zaplenjeno, ker je izviralo od tuberkulozne goveje živine odnosno od živine, ki je bolela na kužnih boleznih. Pri prašičih je bilo zaplenjeno največ ikasto meso.

Pod kontrolo mestne klavnice se je v mesto uvozilo tudi mnogo na deželi zaklane živine in sicer: 20 glav goveje živine, 2273 prašičev, 4357 telet in 1748 drobniče, poleg tega pa še 91.602 kg raznega mesa. (Leta 1927 samo 39.205 kg).

Pridobnina za l. 1929

Davčna uprava ljubljana-okolica in Litija objavlja poziv glede vložitve davčni prilag dohodka od podjetij, obratov in poklicev za odmero pridobnine za l. 1929 po novem zakonu o neposrednih davkih. Poziv se glasi:

Vsa podjetja, obrati (trgovinski, industrijski in obrtni) odnosno vse osebe, ki se bavijo v samostalnem poklicem, kakor tudi ostale osebe, ki so podvržene pridobnini, so dolžne tekom

meseca februarja 1929

vložiti prijavo o dohodku, ki so ga dosegli v poslovnem letu 1928.

Prijavo je vložiti posebej za vsaki objekt (obrat) a istotako tudi za vsako vrsto posla, n. pr. ako ima trgovec N. N. centralo in filijalko, vložijo eno prijavo za centralo, drugo pa za filijalko. Ako trgovec z mešanim blagom toči v istem obratu tudi plače, vložijo posebno prijavo za trgovino z mešanim blagom, posebno prijavo pa za točenje pijač. Ako krojač za jedno prodaja izgotovljeno obleko, tedaj ima vložiti posebej prijavo za dohodek obrta, posebej pa prijavo za dohodek od prodaje obleke.

Rudniška podjetja, ki so podvržena temu davku, vložijo posebno prijavo za vsaki rudnik, posebno pa za vsaki samostojni pomožni rov.

Prijavo morajo vložiti tudi osebe, ki so po čl. 46 novega zakona oproščene plačevanja tega davka (mala hišna obrt, obrati, težkih invalidov itd.).

Tiskovine za prijavo se dobijo pri davčni upravi ljubljana-okolica in v Litiji in pri županstvu za ceno, ki je na tiskovini sami označena.

Prijave izpolni in vložiti:

1. Lastnik obrata ali podjetja, odnosno oseba, na katere račun se obrat vodi,
2. v slučaju zakupa — zakupnik,
3. ako je v posesti obrata več oseb, tedaj vsi skupaj,
4. za mladoletne njihovi roditelji, odnosno varuhi,
5. za mase, njihovi zastopniki.

Prijave lahko vložijo tudi druga oseba s specialnim ali generalnim pooblastilom.

Prijavo je izpolniti v vseh razpredelkih po vrsti, kakor slede v obrazcu — kar mogoče jasno in detajlno.

Ker je predmet obdačbe enoletni čist dohodek, ki se je dosegel v pretečenem poslovnem letu, priporoča se davčnim zavezanecem, da ta dohodek v svojem lastnem interesu točno prijavijo, ker se samo na ta način izognejo kazenskim posledicam netočne prijavi. Enoletnim, čistim dohodkom se smatra bruto dohodek zmanjšani za izdatke, ki so potrebni za vodstvo podjetja, obrta ali poklica.

Izdatki, ki niso v zvezi z obratom, nego služijo za vzdrževanje lastnika, njegove družine ali kake druge osebe, se ne smejo odbiti od bruto dohodka.

V interesu davčnih zavezancev samih je, da priloži prijavi potrebne dokaze, posebno začetni in končni inventar, odnosno račun bilance, ter račun dohodka in zugebe, korespondenca itd. Če vodijo trgovske knjige, nadalje potrdila (uverjenja) državnih ali samoupravnih oblasti, bank i, dr., s katerimi se verjetno more dokazati točnost prijavljenih podatkov.

Obrtniki naj se v prijavi izjavijo, če se ob enem bavijo s prodajo gotovega, nabavljeneza blaga, če obratujejo s stroji na pogon in koliko pomočnikov, zaposlujejo v obratu.

Podletniki, ki delajo na akord, morajo to okolnost tudi v prijavi navesti.

Prijava se mora oddati osebno ali po pošti oni občini in davčni upravi, na katerem teritoriju se obrat nahaja.

Kdor ne vložijo davčne prijave v roku, določenim s tem pozivom, plača kot kazni 3% od odmerjenega osnovnega davka, in ako prijave ne vložijo niti na pisni poziv v nadaljnjem roku 8 dni po 10% osnovnega davka.

Ako se v davčni prijavi v namenu, da bi se izognilo davku, navedejo neresnične izjave, ali ako se zataji objekt ali vir dohodka, zadenejo davčnega zavezanca posledice z čl. 142 novega zakona o neposrednih davkih zaradi zatajbe.

Ako davčni zavezanec ne zna pisati, ali ne zna prijave izpolniti, poda lahko pri pristojni občini ali davčni upravi napoved na zapisnik.

Vložitelju davčne prijave se potrdi prejem. Ljubljana, dne 10. januarja 1929. Davčna uprava ljubljana-okolica in Litija.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Torek, 15. januarja 1929; katoliški: Jani; pravoslavni: 2. januarja; Silvestar.

DANASNJE PRIREDITVE.

Drama: »Lepa Vida«.
Opera: Zaprt.
Kino Metica: »Legijonar 13. 9.—13.«.
Kino Ideal: »Amor na smučih.«
DEŽURNE LEKARNE.
Danes: Sušnik, Marijin trg; Kuralt, Gošposvetska cesta.

Konstatacija

Pod tem naslovom je današnji »Slovenec« objavil to-le beležko: »Konstatiramo, da sta se »Jutro« in »Slov. Narod« popolnoma postavila na stališče onih, ki so izvršili prodajo obligacijskega posojila, dočim smo mi zavzeli svoje stališče. Ta konstatacija naj zaenkrat zadostuje mestu vsake polemike.« Kakor se vidi, je »Slovenec« zmanjkalo sapa. Na »Slovenec« konstatacija pa konstatiramo mi, da se klerikalno glasilo ne upa objaviti poročila paritetne komisije, ki je bila sestavljena na zahtevo kluba občinskih svetnikov SLS, oziroma njegovega predsednika Kreka. To pove več, kakor vsa klerikalna zavijanja.

Prosuetia

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.
Torek, 15.: Lepa Vida. A.
Sreda, 16.: zaprt.
Četrtek, 17.: Ukročena trmoglavka. C.
Petek, 18.: zaprt (generalka).
Sobota, 19.: Volpone, premijera. Premierski abonma.

Opera.
Torek, 15.: zaprt.
Sreda, 16.: Janny svira. Gostuje tenorist g. Vičar iz Zagreba. B.
Četrtek, 17.: zaprt.
Petek, 18.: Pri treh mladenkah. D.

Ljubljanska drama pripravlja Ben Jonsonovo komedijo v treh dejanjih: Volpone, katero je poslovenil za naš odpr Fran Albrecht. »Volpone«, ki se pravkar z največjim uspehom zaporedoma vsak večer igra v Parizu, režira g. prof. Oslip Šest. Komedija se igra v načinu komedije dell'arte, lahko prej karikaturnistično nego naturalistično ter v najhitrejšem tempu. Dejanje se vrši v Benetkah za časa renasance.

Shakespeareovo komedijo »Ukročeno trmoglavko« v županščinem prevodu in v režiji g. prof. Šesta se vrstijo v četrtek, 17. t. m. za abonente reda C. Komedija ima štirinast slik ter nastopi v njej poleg dam g. Nablocke, Jurvanove, Rakarjeve in gne. Vide skoro ves naš dramski moški ansambl.

Tenorist zagrebške opere g. Z. Vičar nastopi v sredo, dne 16. t. m. kot skladatelj Max v Krenelovi operi »Jonny svira«. Gospod Vičar je mlad linčen tenor izredno lepoga glasu, ki je že gostoval na našem odru v vlogi vojvode v Verdijevem Rigolettu z prav odličnim uspehom. Njegov glas ima mnogo sorodnosti z glasom našega odličnega g. Banovca. Vlogo Maxa je g. Vičar odlično kreiral na zagrebški operi, kjer je opera »Jonny svira« še od lanske sezone stalno na repertoarju. V ostalih vlogah nastopajo vsi glavni naši operni člani. Opero dirigira kapelnik g. Neffat, režijo ima ravnatelj g. Mirko Polić, sceno pa je izdelal akademski slikar g. prof. Vavpotič. Naslovno vlogo zamorca Jonnyja poje g. Primožič, operno pevko Austo — gna. Malčičeva, soborico g. Poličeva, virtuozka Daniela g. Grba, managerja g. Rumpelj, direktorja hotela g. Simončič, prvega poljoista g. Mohorčič, v ostalih vlogah g. Rus, Jarc in Sekula. Sodeluje baletni zbor pod vodstvom balnega mojstra g. Golovina. Opera se poje za abonente reda B.

Simfonični koncerti orkestralnega društva se je moral prestativati na ponedeljek, dne 21. t. m., ker je več članov orkestralnega društva ki sodelujejo v orkestru, obbolelo na influenco. Kupljene vstopnice veljajo tudi za ponedeljek, 21. t. m. Vse podrobnosti se javimo.

Koncerti violoniste Marijo Mihajlovičeve iz Beograda in pianista prof. Janka Ravnika. V petek, dne 18. t. m. nastopi na violinski koncertu v dvorani Filharmonične družbe violonista Marijo Mihajlovičeva iz Beograda. Kot pianist sodeluje na tem koncertu prof. Janko Ravnik. Prof. Ravnik je eden naših najodličnejših klavirskih pedagogov, obenem pa tudi naših najboljših klavirskih interpretov najrazličnejših kompozicij, ki se izvajajo na naših komornih koncertih. Njegovo ime nam vselje lačnoli, da je koncert v umetniškem pogledu idealno dovršen. Silnice kritike, katere je dobila v najrazličnejših mestih Evrope, predvsem na na Dunaju in Parizu, violonistka gđa. Mihajlovičeva, nam zagotavljajo tudi z njene strani velik umetniški užitek. Predpredaja vstopnic v Matični knjižarni. Koncert v Filharmonični dvorani.

Dr. Slavko Ježić: Francuska književnost do kraja klasičnega doba (842.—1715.). Založba »Merkantila«, Zagreb. — Niti Srbi, niti Hrvati, niti Slovenci niso dosedaj imeli knjige o francoskem slovstvu. To zelo obširno vrzel je zapolnil prof. dr. Ježić s svojo pravkar izdano knjigo, ki je ne priporočamo samo omim, ki se specialno bavijo s Francijo in njeno civilizacijo, temveč vsakemu izobraženemu, kajti danes se nihče ne more šteti za izobraženega Slovence, ako — vsaj v glavnem — ne pozna slovstva velikih narodov. Ježićeva knjiga je pisana strokovno, a kljub temu tako jasno in planstično, da jo bo tudi nestrokovnjak z največjim zadovoljstvom prebral. Knjiga obsega francosko slovstvo do konca klasične dobe, torej obravnava se Racina, Molière, Lafontaine in La Bruyère. Tisk je pregleden, vezava okrasna. — P. V. B.

Dnevne vesti.

— **Oseba vest iz davne službe.** Davni oficijal Viktor Koritnik, pridelen doslej davnemu okrajnemu oblastu v Ljubljani, je premeščen za davkarja k davni upravi v Smarju pri Jelšah.

— **Prof. Dvornikovič v Pragi.** Češkoslovaška-jugoslovenaška Liga, filozofski seminar filozofske fakultete Karlove univerze ter filozofske psihološke in sociološke društvo v Pragi priredile danes zvečer predavanje za zvečer predavanja profesorja Dvornikoviča, ki bo predaval o Masaryku kot filozofu in sociologu.

— **Novi turški poslanik v Beogradu.** V udeležje je prispejal v Beograd novi poslanik turške republike Hajdar beg, dosedanji odpravnik poslov v Stockholm.

— **Vporaba prve tranše monopolnega posejila.** Prva tranša monopolnega posejila v znesku 5 milijonov Din se bo porabila takole: Za izplačilo zaostalih invalidskih podpor za dobo od 31. marca 1928 100 milijonov Din, za izplačilo zaostalih pokojnin za dobo od 31. marca 1928 25 milijonov Din, za izplačilo zaostalih prejemkov prevedenim in razvrščenim službenim uradnikom in drugim državnim uslužbenim od 31. julija 1923 za čas od 1. oktobra 1923 do 1. maja 1924, vsem polovico zaostalega zneska, kar bo znašalo 75 milijonov Din in končno za izplačilo potnih in selitvenih stroškov državnim uradnikom in uslužbenim v znesku 29 milijonov Din.

— **Izračunavanje trošarine na zganje.** Kakor znano, se plačuje trošarina na zganje samo v prečasnih krajih, v Srbiji in Crni gori pa ne. Zato mora imeti država v notranjosti trošarinjska področja in vzdrževati na njihovih mejah finančne straže, da se prepreči tiho-tapstvo zganja iz Srbije v prečanske kraje. Trgovina z zganjem trpi s tem ogromno škodo in kljub finančnim stroškom cvete tiho-tapstvo zganja. Lani je bil sestavljen enoten zakon o državni trošarini, ki pa radi političnih homotij ni bil sprejet. Gospodarski krogi že 10 let zahtevajo, da se ta neenakost odpravi, kajti če bi se uveljavila trošarina na zganje za vso državo, bi odpadli stroški za finančne kontrole, ki znosajo obkoro 100 milijonov Din. Zdjaj so gospodarske zbornice ponovno pokrenile to vprašanje in naprosile novo vlado, naj kratkim potom izuči trošarino na zganje.

— **Zakaj ne pošlje trdka Zumbulović v Beogradu svojim naročnikom te nad 4 mesece plačanih srečk?** Več strank je naročilo na obroke — po potniku trdka Zumbulović v Beogradu — srečke »Vojne škodice« ter »Rdečega križa«, ki nam je izročil tudi pri vplačilu prvega obroka prodajni in pro-spektni list, kakor je običaj pri vseh drugih trdkih in zavodih, ki se počajo z razpošiljanjem teh državnih vrednostnih papirjev. Po zagotovitvi potnika omenjene trdke se nam je obljubilo, da prejmemo po izplačilu zadnjega obroka plačane vrednosti takoli. Ker pa srečk le še ni bilo v obziru, niti ne v novembru, smo urgirale prizadele stranke direktno v Beogradu, istotako v njegovi ljubljanski pisarni na Miklošičevi cesti, naka se nam je pismeno in ustmeno samo milostno obljubovalo, da pridejo srečke zna skoraj, naknadno, takoj v začetku decembra in gotovo do novega leta. Tem potnikom smo primorane prizadele stranke vprašati potnik čim prej, da nam tudi ob blagoviti odgovoriti istotako, zakaj še do danes nimamo plačanih srečk, katere smo kupile v prid državi.

— **Potnike, ki potujejo v spalnih vozovih** opozarjamo, da ima edino zastopstvo mednarodnega društva spalnih vozov v Ljubljani, občinska potovalna pisarna »Putnik« d. d., Dunajska cesta 1. Potujoče občinstvo opozarjamo, da se tozadevno v lastnem interesu obrača direktno na »Putnika« in ne na razne posredovalce.

— **III. velika oblastna razstava in sejem v Ptuj.** Lanskaj, kakor tudi predlanske vinske razstave v Ptujju je gotovo vsem posetnikom in razstavljalcem še v dobrem spominu. Splošni želji ustrezajo se priredi v Ptujju letos zopet vinske razstave z vin-skim sejnom za celo mariborsko oblast in sicer v dneh 3., 4. in 5. marca t. l. Vsakdo lahko razstavi brezplačno poljubne vrste vina, pridelane v mariborski oblasti, iz-veznišne smarne. Kor želi razstaviti naj-avo to razstavno mesto lahko najkasneje do 10. februarja, da se ga lahko uvrsti še v ka-talog. Navede naj: ime, bivališče, pošto, na-kladno postajo, vrsto vina, letnik, vinski vth, za prodajo namenjeno količino in ceno. Prijava je priložiti kavejico 10 Din, ki se vr-ne, ako bo prijavljeno vino razstavljeno. Od vsake vrste je razstaviti 5 normalnih bu-telj ali 4 litre. Vino mora biti najkasneje do 25. februarja oddano v kleti društvenega doma. Razstavi se lahko tudi vino, ki ni na prodaj. Prazne buteljke se lastnikom vrne-jo, vino se ne plača. Kdor buteljki nima, jih dobi na posodo. Za odlična vina so namnje-na odlikovanja.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno in da sneg ni izklju-čen. Včeraj je bilo lepo v Skopju in Mari-boru, drugod pa oblačno. Mraz je povsod po-jenjal. V Splitu je bilo včeraj 7, v Skopju 4, v Mariboru 1, v Zagrebu — 1, v Ljubljani — 3,6. Danes jutraj je kazal barometer v Ljubljani 762 mm, temperatura je znašala — 9 stopinj.

— **Filmski odsek ZKD.** Sporočamo vsem članicam društvu, da ima ZKD na raz-pologu dva izredno zanimiva in poučna fil-ma, in sicer »S kino-kamera okoli sveta« in »Življenje na otokih Fidži«. V prvem fil-mu so popisani zanimivi kraji po vsem sve-tu, v drugem življenje, seže in navade pre-bivalcev na najjužnejših otokih Tihga oce-a-na. Priporočamo društvom, da posežejo po teh filmih čim prej, ker jih imamo na raz-pologu le za dobo enega meseca.

— **Krivate novo leto v kavarni.** Iz Beo-grada poročajo, da je prišlo na pravoslavno novo leto do hudih izgrezov. Tako je nastal v kavarni »Sviti« kaverin krvav pretep za-radi računa. V kavarni je bila družba kavar-niških kuharjev in natakarejev. Med temi je bil tudi kuhar Ljubomir Kuvaković. Okoli 6 ure jutraj se je družba razšla in pokoli-ko so plačljive natakari. Tedaj je prišlo do

nesoglasja med Kuvakovićem in natakar-jem zaradi količine popitega vina. Nastal je prepir med njima, v katerega so se vmešali še drugi gostje. Kuvaković je bil med pre-tem težko ranjen in so ga morali odpeljati v bolnico, kjer je kmalu umrl. Težko ranjen je bil tudi kavarniški uslužbenec Meho Mi-lčić. Na novega leta dan se je pripetila razen tega v Beogradu težka avtomobilska nesreča. Trčila sta skupaj dva avtomobila. Pri tem je bila težko ranjena neka ženska. Avtomobila pa sta popolnoma razbita.

— **Smrtna kosa.** Danes je v Podutiku nenadoma preminul trgovec gosp. Alojzij Vodnik, znan daleč naokrog kot mož kromenitega značaja. Pokojni je bil znane napredne in narodno zavedne Vodnikove rodbine. Njegove zemске ostanke prepelje-jo v rodbinsko grobnico na pokopališče v St. Vidu nad Ljubljano. — Davi je v Ljub-ljani nenadoma preminula vdova dvorne-ga svetnika ga. Marija Pirnat. Pokojna je bila simpatična dama blagega značaja. Pogreb bo v četrtek ob dveh popoldne v Starega trga št. 11. — V Smatnem pri Litji je umrla v nedeljo soproga knežja nadzodjarja in upravitelja gospa Eliza Puschmann, roj. Eylardi. Pokojna je bila vzor plemenite žene in skrbne matere. Pogreb bo jutri ob treh popoldne na po-kopališče v Smatnem. Blag jim spomin! Težko prizadetim naše iskreno sožalje!

— **Volkovi v sarajevski okolici.** Zaradi hude zime so se volkovi približali okoliškim vasem Sarajeva. Tako je krdele volkov pri-šlo v neko vas, ki je oddaljena samo 15 km od Sarajeva, in so napadli živino v hlevih. Posestnik Radović je pa s pomočjo svojega psa preprečil lačne volkove. Krdele je nato zbežalo v vas Čeljing, kjer je napadlo hlev seljaka Gazivode. Volkovi so tu poklali 27 koz in ovac. Razrgane kože so našli po vasi ter na pokopališču, kjer so volkovi podri-ti tudi vse nagrobne spomenike.

— **Glad v ločanskem kraju.** Glad v ločanskem kraju je vedno večji. V nekaterih vseh in posebno še v vasi Slatina stradajo številne družine. Prebivalstvo se preživlja s suhim hruškami. Mnogo je družin, ki niso jedle kruha že več mesecev. Seljaki hodijo v Foča in prosijo pomoči. V mestu je mnogo seljakov, ki pripeljejo do 50 km daleč ku-piti kruha, ki prodajajo po 50 Din ter si ku-pijo moka. Položaj stradalajočih prebivalstva je v teh krajih naravnost obupen.

— **Velik požar v Čauku.** V nedeljo je iz-bruhnul velik požar v trgovini z manufaktur-nim blagom Primislava Zlatiča v Čauku. Ba-ša dan je trgovec odpotoval v Beograd. Vra-ta trgovine so bile zaprta in gasilci niso mogli stopiti v akcijo. V trgovini so eks-plodirale posode s petrolejem in bencinom. Ko so naposled razbili okna se je požar hitro širil ter ogrozil tudi sosedne hiše. Gasilec so prišli na pomoč tudi mesecani in vojašvo. Posrečilo se je naposled požar lokalizirati. Zlatič je bil baje zavarovan za 450 tisoč Din. Škodo cenijo na 300 tisoč Din. Polcija je uveljavila preiskavo, da ugotovi, kako je požar nastal.

— **Uziški trgovec tajmistrva izgubil.** Iz Uzič poročajo, da je v nedeljo nenadoma iz-ginil trgovec Jačim Sinčić. Trgovec, ki je imel navado, da je o odhodu vedno obvestil svojo ženo, je v nedeljo odšel z doma z ne-kim seljakom in se ni več vrnil. To noč so ga videli v gostilnah že precej pijanega v družbi nekega nepoznanega seljaka. Obstoj-a sum, da je seljak trgovca umoril. Sinčić je namreč posojal seljakom denar in jim po-dpisoval tudi menice. Orožništvo je uvedlo preiskavo, toda dosedaj brez uspeha.

— **Usedna šala.** V svojem stanovanju na Gospodarski poti v Beogradu je poskusil iz-vršiti samomor trgovski pomočnik Dragotin Stevanović. Izpil je večjo količino sode. Nje-govo stanje je težko. Stvanović je prejel pri-poročeno pismo in ko ga je prebral, je pre-bledel ter se skoraj onesvestil. Zapr se je v svojo sobo, kjer je ostal kakve dve uri, potem je pa odšel v dvorano in izpil strup. Našla ga je nezvesta žena, ki je prišla po drva. Ko se je trgovski pomočnik v bol-nici zavedel, je izjavil, da je izvršil samo-mor zaradi pisma, ki ga je dobil od neveste, v katerem ga obvešča, da ga ne mara in se bo omožila z drugim. Polcija je ugotovila, da Stevanovičeva nevesta sploh ni pisala tega pisma, temveč so si Stevanovičevi to-variši dovolili neokusno šalo, ki bi kmalu postala usodna.

— **Pri holedni ledvi, mehurja in velikega črevesa** Vam oblaži prirodna grenčica »Franz Josef« priradna grenčica lahko odvajanje prebavljenih snovi. Izpriče-vala bolnice potrjujejo, da je grenčica »Franz Josef« priporočljiva mladim in sta-rim ljudem v nadaljnjo uporabo. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in Specializiranih trgovinah. 1/L

Pomlad v cvetju
9. februarja
na Taboru

Iz Ljubljane

— **Lj Znanjani minister na potu v Davos** skozi Ljubljano. Znanjani minister dr. Vojta Marinković, ki je odpotoval v Davos v svrhu zdravljenja s svoje soprogo, je snoči ob 21 prispejal z monakovskim brzovlakom v Ljubljano ter je nadaljeval vožnjo preko Jesenice in Avstrije. Na glavnem kolodvoru ni bilo nobenega sprejema.

— **Lj Važna seja častnega damskega ko-miteta** za Slovanske večer se vrši jutri v sredo ob pol 6. zvečer v damski sobi ka-varne Emona.

— **Lj Potovanje po Afriki.** Akademski slikar g. Žbidar Jakac je snoči v Kazini na pobudo BOKD predaval o vtihih svojega po-tovanja po Afriki. Predavanje je bilo prav do-bro obiskano in so imeli vsi obiskovalci naj-lepo priliko seznaniti se z lepoto postrega življenja v svetni Afriki. Predavatelj nas je povelj v Tunizijo ter nam je razkazoval s pomočjo sklopičnih slik marsikatero zani-mivost iz kulturnega, gospodarskega in so-cijalnega življenja severne Afrike. Pokazal nam je male ostanke nekdanje močujoče Kar-tage, povedel nas je končno v Saharo in v razne oaze. Opisal nam je življenje tamošnjega ljudstva in pokazal njega bivališča, ki so podobna živalskim brlogom. Opisal je razne tipe arabskega in zamorskega plemena. Za svoje predavanje je žel g. Jakac zasluženo priznanje in odobravanje.

— **Lj Mraz pojema.** Val hudega mraza se je polagoma odmaknil od nas. Dobili smo toplejšo vreme, ki pa je zelo nestanovitno. Menjajo se topli vetrovi z mrzlimi. Snoči je nekaj časa naletal sneg, a kmalu je pritis-nil zopet mraz. On nedelje se je promet iz-bojšal. Vlaki sedaj ne prihajajo v Ljubljano s tako velikimi zamudami kot pretekli te-den. Brzojavne in telefonske zveze brezhibno funkcionirajo. Vse pokvarjene proge so bile v najkrajšem času popravljene.

— **Lj Društvo »Seta«** vabi svoje člane, po-sebno Istrane, Dalmatince in Očlane, na predavanje, ki ga priredi v soboto 18. t. m. v salonu pri »Levu«. Predaval bo vladni nadsvetnik in zastopnik Vel župana ljubljans-ke oblasti g. dr. Rudolf Andrejka o temi: ki se glasi: »Lepa Dalmacija«. G. predava-telj bo govoril o krasoti naše Dalmacije sploh, a omejil se bo pa posebno na faro-bni Dubrovnik in prekrasno okolico Splita. K temu lepepu in zanimivemu predavanju prikažejo izvanredne udeležbe od strani članov kakor tudi znanih prijateljev. Začetek ob pol 21 uri zvečer. — Odhori!

— **Lj Dramski tečaj ZKD.** Obveščamo go-jence našega dramskega tečaja, da se pri-hodnja vasa prestavi zaradi zaposlenosti g. prof. Osipa Šesta od torka na sredo 16. t. m. ter bo tečaj ta dan v običajnih prostorih ob 20. uri.

— **Lj Društvo državnih policijskih name-sencev in upokojencev v Ljubljani** se naj-iskrenejše zahvaljuje vsem dobrotnikom pro-stovoljno darovanih darov, postnikom vse-lice in sploh vsem onim, ki so na kateri ko-li način pripomogli k tako lepi uspehi naših dobrodelni prireditvi v »Unionu«. — Vese-lični odsek. 43/n

— **Lj Pobeži vajenec.** Krojaški vajenec Peter P. je pri svojem prvem mojustru ni bil kaj prida in čisto je uhal od dela in se klatil po Tivoliju. Zato ga je mati dala v poboljševalnico v državno vzgojevališče. Toda tudi tam Petru šivanka ne gre pre-več od rok. Večkrat jo je že pobrisal iz zavoda. Tudi včeraj je poskušal svojo sre-čo. Daloč pa ni prišel, zakaj že v Kolodvors-ki ulici so ga sinoči prijeli. Namenjen je bil proti kolodvoru. Peter je moral hočeš nočeš nazaj v zavod.

— **Lj Kratkaj je bila pot.** Delavec Jože L. je izvršil v Ljubljani več nepoštenih manipulacij. Najprej je osleparil svojega gospodarja za 1100 Din, kajti porabil je pri-strankah inkasirani denar zase, potem je vnetih nekaj trgovski s kurivom, da ji bo poceni dobil vagon drv in prejel je na račun 800 Din. A te den je na policiji pri-javil tudi trgovec s kurivom Franc Je-zeršek iz Vodmata, da se je oglasil L. dne 27. decembra tudi pri njem in ga naplahtal, da bo zanj naročil v Kamniku vagon drv po izredno nizki ceni. Jezeršek mu je šel na lim in mu je res odročil 300 Din predujma. Ker pa Jožeta le ni bilo na spre-gled in tudi drv ni bilo od nikoder, se je trgovec informiral v Kamniku in zvedel, da L. tam sploh ni naročil nobenih drv. Kakor smo že poročali, jo je Jože L. nedavno popihal z denarja. Njegova pot je bila pa kratkaj, zakaj te dni ga je prijel maribor-ska policija in ga zaprla.

— **Lj Požar.** Včeraj popoldne so bili ga-silci v treh dneh petič pozvani na po-moč. Goreti je začelo v stanovanjski bara-ki železnika uslužbenca Ivana Stopar-ja. Ogenj je nastal, ker je gospodinja ne-koliko preveč zakurila železno pečico, raz-grela se je oev in vnela se je lesena stena barake. Stopar je takoj obvestil o požaru bližnjemu stražniku, ta pa je telefonično po-hičala gasilce na pomoč. Gasilci niso sto-pili v akcijo, ker je medtem Stopar ogenj še sam pogasil. Škoda znaša okoli 200 dinarjev.

— **Lj Celja**

— **C V celjske javno bolnico** je bilo leta 1928 sprejetih 3666 bolnikov; umrlo je od-leh 265, med njimi 173 občinskih revešev, ki so bili tudi pokopani na stroške bolnice. Porodov je bilo 184. Za celjsko bolnico je to številno zelo visoko. Razmeroma malo števil smrtnih slučajev kaže, da so zdravniški in uprava vzorno skrbeli za bolnike in zaslu-žijo vse priznanje.

— **C Sokolski plesni venček** se vrši v soboto 19. t. m. v vseh gornjih prostorih Narodnega doma.

— **C V polje Dilekci kuhinji v Celju** se vrši v soboto 19. t. m. domača veselica v vseh spodnjih prostorih Narodnega doma.

— **C Aradčan je bil radi golufne 35-letni** trgovski potnik V. K. Aradčija se je iz-vršila po nalogu državnega pravdnika, ki omenjenega potnika zasleduje radi goluf-nije.

Kako je mož dognal, da ga žena vara

Pikanten zakonski škandalček iz ljubljanskega predmestja. — Prstan in ljubavna pisma, ki so razkrinkala nezvesto ženo.

Ljubljana, 15. januarja

Mož je navadno zadnji, ki zve, da ga žena vara. Jože iz šišenskega predmestja je sicer hudo veseljak, ki mu ni kaj dosti do zakonske zvestobe, vendar ni še nikoli niti v sanjah pomislil, da bi ga utegnula žena varati. Bila je vedno vesela značaja, ven-dar pa ni imel nikdar povišanja, da bi dvo-mil o njeni zvestobi. Zanj je bila ženska vedno nedolžni angel. Prizadeval si je, da bi ji kolikor mogoče olajšal življenje in da bi bila kar najbolj navezana nanj. Za bo-žične praznike jo je presenčil z lepim gra-mofonom, za katerega je dal na račun 500 dinarjev, za ostalih 1500 Din, kolikor je ostal na dolgu za gramofon in za plošče, se je pa zavezal, da bo plačeval po 250 Din na mesec. Kako je bila njegova Marička vesela nepričakovane darila! Objemala ga je in poljubovala, vmes je pa gostolela: »O ti moj pridni muček!« »No, kaj takega pa še ne!« je mislil Jože in pomislil, ka-ko jo je pred kratkim varal z drugo. »Po-zna se.« je pletel dalje svoje misli, »da sva komaj pol leta poročena.«

Te dni se je vrnila žena domov s pre-krasnim prstanom, vrednim več tisoč Din. Ko jo je vprašal, kje ga je dobila, je odgo-vorila tako navadno, da je razpršila vse nje-gove dvome:

— Komaj 500 Din me je stal! Šla sem mimo zlatarja in se mimogrede ozrla v izložbo. Zagledala sem prstane od 50 Din naprej in že mi je šimla v glavo misel, da bi bilo zelo lepo, če bi imela poleg zakons-kega prstana še prstan z rubinom, ki ni ne bi pristen, a prijateljice bi ga smatrate za pravega in bi mi bile neveljčljive. Če že hočete imeti imitacijo, mi je dejal zlatar, kupite tak prstan, da ga bo vsak imel za dragoceno. Kar je poceni, je dragi! Pre-mislila sem njegove besede in kupila take prstan. Poglej, ali nisem dobro kupila!

Čim bolj si je ogledoval prstan, tem bolj mu je bil všeč. Ni mu pa ugaljalo, da je dala žena kar 500 Din za prstan, da ga je na ta način občutno oškodovala pri nje-govih prihrankih.

Za Jožetovim hrbtno so se čule čudne stvari o tem prstnu. Sosedo so šušljale, da hodi Marička k nekemu znanemu ljub-jtelju lepih poročenih žen. Nekatere so tr-dile, da so jo videli že opetovano, ko je

po moževem odhodu v službo odhitela v mesto in odšla naravnost k svojemu ljub-čku...

Te dni je prejela Marička priporočeno pismo, naj se takoj odpelje v Bohinj, kjer jo pričakuje prijateljica, s katero se že dol-ga časa nista videli. Naglo je spravila najpo-trebnejše stvari v kovčeg in odhitela na kolodvor, da se odpelje s prvim vlakom. Jožetu je rekla, da se neizmerno veseli iz-premembe zraka. V Ljubljani je bil itak vedno ta preklicana megla!

Jože je brez pomisleka dovolil, da odide za par dni na Gorenjsko. Delal je že ves teden nadure in je bil tako utrujen, da ni bil za nobeno rabo. Še jesti se mu ni lu-bilo. Zeno je imel rad in bi ji zelo težko odrekel prošnjo.

Naslednjega dne e prejel večji račun, ki bi ga naj takoj poravnal. V stiski se je spomnil ženinega prstana, ki ga je pustila doma v nočni omari. Silil jo je, naj ga vzame s seboj, pa ga ni vzela, češ, da je pozabljen in da se boji, da bi ga kje izgu-bila... Pri vsakem zlatarju bi dobil zanj par sto dinarjev, kolikor jih je potreboval, da pomri svojega upnika.

Ker je vzela žena ključke od omarice s seboj, ni kazalo drugega, nego poklicati ključavničarja. Zlatar je Jožeta debelo po-gledal, ko ga je ta prosil za »imitacijo« 300 dinarjev na posodo.

— Dam vam tudi več! Prstan ni imita-cija! Vreden je najmanj 5000 Din!

Lahko si mislite, kako je bil Jože pre-senečen. Bilo mu je takoj jasno, da žena ni dobila prstana na pošten način. Zgrabil je prstan in zdiral domov. Povprašal je pri sosedih in v kratkem zvedel za ljubav-ni romanček svoje žene, ki je zavijala očti kakor svetnici! Vsak dom je bil izklju-čen, ko je našel v nočni omari več pisem neznanega ljubimca, ki je obetal njegovi Marički najlepša darila, če ga obišče v Bo-hinj, kjer bosta čisto sama...

Jože je še istega dne poslal svoj prstan in ljubavna pisma z obvestilom, naj se nič več ne vrne. Njeno mesto je tam, od koder je prstan.

Tako se končuje ta pikanten zakonski škandalček, iz katerega se lahko vsak mož mnogo nauči.

Štiri metre debela knjiga

V nekem velikem francoskem zalo-žništvu pripravljajo knjigo, ki bo obse-gala 300 strani, dolgih 4 in širokih 2 metra. Naslov knjige je »Zlata knjiga francoske industrije«. Izdana bo sicer v reklamne svrhe, vendar je pa treba priznati, da bo spadala med najorigi-nalnejše knjige na svetu. Ta ogromna knjiga bo razstavljena v vseh večjih francoskih mestih. Ležala bo na po-sebnem podstavku in obsevali jo bodo močni reflektorji. Listi se bodo vsako minuto avtomatično obračali, da bo la-hko občinstvo čitalo kratke sestavke, ki hvalijo to ali ono francosko blago.

Naročite se

na naš ceneni dnevnik v naš državi

SLOVENSKI NAROD

Mesečna naročnina 12 Din

250 milijonov let bo še toplo

Angleški učenjak C. Brooks doka-zuje v svoji knjigi »Podnebje tekomo stoletij«, da bo na zemlji še dolgo toplo in sicer skozi 250 milijonov let vedno topleje. Po njegovem mnenju je bilo na zemlji pretežno toplo v zadnjih 700 do 800 milijonov let, seveda s kratkimi, sa-mo nekaj milijonov let trajajočimi in pra-vilno ponavljajočimi se presledki, ki jih nazivamo ledena doba. Pred to veliko periodo toplote je bila prva ledena do-ba, ki je zapustila malo geoloških sle-dov. Približno čez 250 milijonov let je nastopila druga ledena doba, za njo pa kambrska geološka doba. Tretja doba je bila v času, ko so nastajale debe-e plasti premoga. Ta doba je pustila naj-več sledov v krajih okrog sedanjega ekvatorja. Zadnja in najpomembnejša ledena doba se je pričela približno pred milijonom let in traja deloma še zdaj, dasi se bliža polagoma svojemu vrhun-cu.

Angleški učenjak pravi, da Evrope in Amerike v nekaj stoletjih ali tisoč-letjih ne more pokriti nova ledena skor-jica, kajti s tako kratkimi epizodami geolo-gija ne operira. Pač pa je prepričan, da nastane približno čez en milijon let nova perioda toplega vremena, ki bo trajala okrog 250 milijonov let. V tej dobi ne bo večjih vulkanskih erupcij in notranjost zemlje bo sploh mirna. Po-lagoma začno izginjati sledovi ledena dobe, sneg in ledeniki na gorah se za-čno tajati in tudi polarni led bo počasi izginjal. Ker bo vedno več vode, se bo ocean znatno dvignil in poplavljal večino otokov, pa tudi del celine. Grenlandija se bo pomaknila bolj proti severu in končno poči tudi polarni led, ki mu pra-vimo »večni«. Sasoma oslabe polarni vetrovi, nad Atlantskim oceanom pone-hajo viharji, poletna bodo v Evropi zelo vroča, nebo večina jasno. Ker vul-kanji ne bodo bruhal, ne bo v ozračju nenela in solnce bo oprlekalo z vso silo. Viharjev in poletnih nalivov ne bo, pa tudi cikloni ponehajo, kajti gore bodo nižje in vetrovi bodo imeli manjši od-por. Ko izgine povsod led, bo morje na

površju in pozneje tudi v globini toplo. Nastane neglacialna ali topla perioda, ki bo trajala približno 250 milijonov let.

Sokol

Na pomoč trpečim bratom!

Vsem bratskim župam in društvom.

Iz bratske župe »Aleksa Šantič« v Mo-staru nam dohajajo strašne vesti. V hore-govskih gorah, kjer se seljaki organizirajo v sokolske čete, sta zavladala neverjetno siromaštvo in takšen glad, da so naši brat-je s svojo deco in družino prepuščeni na milost in nemilost samim sebi in izročeni v plen neizbežnemu propadu.

Sokolstvo ne sme ostati gluho, ko udar-jajo na naša srca obupni kliči teh trpinov in mučnikov, ki so vzdržali do skrajne skrajnosti v najtežjih razmerah, a sedaj ne morejo več. Neizrečna beda jih goni v smrt. Pa ako hitre ne vidijo te velike naše nacionalne smrti, Sokoli jo morajo vi-det in očistiti ta črni madež na našem ime-nu in na naši časti!

1. Ni moremo zahtevati, da Sokoli sami preskrbijo hrane vsem tisočim, ki nimajo kruha; tega ne more nihče storiti brez naj-zdatnejše državne pomoči. Toda kar možno, to moramo storiti nemudoma, da re-simo, kar se še da rešiti. Treba je dobiti dela in zaposlenja vsaj za nekaj stotin na-ših bratov, ki so javno tako dobri in vredni Sokoli kakor mi, ako ne še boljše od nas. Naši bratje v tej težki nesreči, ki ji slične ne pomni nihče, ne prosijo milosti, nečejo tolažilnih besed, temveč prosijo poštenega dela, ki ga zmorejo Sokoli seljaki, da si z delom sami pribavijo sredstev za skromno preživljanje umirajočih svojcev.

2. Vzporodno z akcijo pridobitve dela in zaposlenja začnite z zbiranjem starega perila in stare obleke, da tudi s tem ubla-žite nesrečo naše sirotinje, ki ječi pod pri-tiskom krute zime. Lani ob tem času je besnela v hercegovskih gorah velika nesre-ča, a letošnje po obsegu in strahoti z one ne moremo primerjati.

Pomnimo, da je bratska župa mostar-ska naša najvzornjša župa in da Sokoli se-ljaki, ki v teh časih gledajo smrti v lice, vzhle nekulturemu in nekulturnemu trpljenju ne zamerjajo in ne opuščajo nobene naših organizacijskih dolžnosti! Večje in čistejšie sokolske zavezi si ne moremo misliti, ker je ni nikjer na svetu!

Zupni in društveni socialni odseki naj se brez odloga lotijo organizacije pomožne akcije pod 1. in 2. ter naj prav tako brez odloga o vsem, kar »krenejo, obveste brata Čedo Milica, starostro sokolske župe »Aleksa Šantič« v Mostaru. Na isti naslov naj odpošljejo tudi nabrano perilo in obleko. Prepuščeno pa je vsaki župi, vsakemu društvu in podincu, da nujno pomaga ne-srečnim bratom tudi po lastni imelaciji, kakor kdo more in zna, samo da bo pomoč hitra in izdatna.

Bratska župa mostarska bo o uspehu ter ga resnične dela sokolskega bratstva poro-čala v »Sokolskem Glasniku«.

Dvakrat da, kdor hitro da!

ZDRAVO!

Ljubljana, 15. januarja 1929.

Starešinstvo JSS.

E. Gangl, starosta. Dr. Riko Fux, tajnik.

Edgar Wallace:

Kdo je morilec?

Roman.

Bob Stone je čepel na stopnicah, iskal je v temi sovražnika in znova je ustrelil. Sokrates je vedel, da bi bila smrt neizogibna, če bi se pogljal za njim. Končno so zadoneli njegovi težki koraki na hodniku in Sokrates je planil po stopnicah. Za vrati je malo počakal, potem je slegel sukno in zamašil z robcem luknjico v ključavnici. Tisti hip je zadonel četrti strel. Bob je stal sredi stopnic in zakrival vhod v klet.

Kar je nekdo navalil nanj. Slišali so, da so se težna vrata odprla in takoj je zadonelo več strelkov. Niso vedeli, kdo je novi prišlec, slutili so pa, da je srečno odnesel pete. Sokrates je slišal, kako so s zapira vrata v jedilnici, kako je neznanec skočil na varno in kako je zarožljaj revolver.

Nihče ni črnil besedice, izvzemši Sokratesa, ki je opozoril Molly, naj se zaklene v sobo. Slišali so, kako Bob težko diha.

«Bac!»

Krogla mu je zaživžgala mimo ušes. Sokrates je odskočil, misleč, da je napadalec zdaj pri vhodu v klet. Pomeril je in ustrelil dvakrat na slepo srečo. Po tem so se začeli nagli koraki. Napadalec je bil že vrh stopnic. Sokrates je planil v vežo istočasno z Jetherom.

Takoj je spoznal v novem priščecu Jetheroea.

Oba sta molčala. Vedela sta, da bi bila izgubljena, če bi hitela po stopnicah za napadalcem, kajti Stone je prežal zgoraj z revolverjem v roki.

Slišala sta, kako razbija Stone po vratih Mollyne sobe in kriči: «Pridi ven!» Slišala sta tudi, da je planila Barnova iz svoje sobe, kamor se je bila zatekla po prvih strelkih.

«Zakaj ne pobegete, gospod? — je jecjala. — Kaj niste napravili že dovolj zla?»

«Poberi se mi izpred oči! — se je začel srditi glas in takoj je počil nov strel. Nekdo se je zgrudil na tla.

Barnova ne bo nikoli več zapirala nedolžnih deklet in jih proglašala za blazne.

«Odprti! — je kričal Bob.

Bil je obrnjen z bokom k vratom, pogled je upiral na stopnice in revolver je držal na ograji.

Vmislil je vrata in razlegel se je obupen krik. Lexington je hitel na vso moč po stopnicah. Bob je dvakrat ustrelil in že je Lex navalil nanj. Spoprijela sta se in se zatrkjala po stopnicah. Kar je Bobu zaprlo sapo. So-

krates je iztrgal iz njegovih rok svojega brata, pomagal mu je vstati, pahnil ga je proč in pokleknil k umirajočemu Bobu.

Bob je odprl oči in zagledal Sokratov obraz. Smehljaj mu je zaigral na ustih. Rad bi bil nekaj povedal in Sokrates se je nagnil k njemu. Govoril je tiho, v presledkih.

Sokrates je začuden poslušal njegovo izpoved. V deliriju je Bob ponavljaval navodila za poroto, pred katero ne bo nikoli stal:

«Potrditi se morate — vse skrbno zaslišati — in izreči pravično sodbo — o mojem zločinu — pred sodnim dvorom — da izrečete med gospodom in našim kraljem — in obtožencem na zatožni klopi — pravično sodbo — po svoji vesti — Bog vam pomagaj.

Nagnil je glavo in izdihnil.

Šele pozno popoldne je zapustil Sokrates dom smrti, kjer sta ležala v jedilnici dva mrljca. Barnova ni nikoli zvedela, zakaj je umrla. Sokrates je bil poslan Molly, Lexingtona in Jetheroea s popoldanskim vlakom v London, a Frank, čigar rane so bile težje, kakor se je prvotno zdelo, je bil prepeljan v bolnico v Devonshiru.

Močvirje na Blatu je zasedla devonshirska policija, okostnjak so odnesli iz kleti v mrtvašnico, da ga pokopajo.

Sokrates je dosegel vlak, ki je odhajal ob petih iz Extera. Ob pol desetih se je sestal z družbo, ki ga je pričakovala v Londonu. Vsi so bili sicer razburjeni in potrli, a vendar srečni. Jetheroe je bil ves srečen, kajti Molly, ki jo je več let skrbno čuval, ne da bi ji povedal, da je njen oče, je sedela zdaj pri njem in ga objemala.

«Ne, hvala, obedoval sem v vlakcu, — je dejal Sokrates, — ko ga je Lexington povabil k obedu. A stari Septimus, ki je bil res zelo star, tudi ni bil uslišan, ko je hotel Sokratu postreči.

«Prišli ste prepozno.

To je bila prva opazka o Jetheroevem prihodu v Močvirje na Blatu in Jetheroe je pritrdil.

«Moral sm se odpeljati z vlakom in do Ashburtona ni dobre zveze, — je dejal. — Nisem mislil, da vas najdem tam. K sreči so bila težna vrata odprta.

«Kako ste prišli na vrh? Čudil sem se, ko sem vas zagledal.

«Preplezal sem zid, — je odgovoril Jetheroe. — Za človeka mojih let to ni bil posebno prijeten skok.

«Hvala bogu, vse je dobro, — je dejal Sokrates in vzdihnil.

Moderna znanost nam obeta nova presenečenja

Zanimiva sodba angleškega pisatelja o napredku moderne znanosti. — Mnogo kulturnih pridobitev se še obeta človeštvu, najvažnejši je pa mir.

Angleški pisatelj Robert Blatchford, ki se aktivno udeležuje tudi politike in je eden glavnih voditeljev delavske stranke, je napisal zanimivo razpravo o izgledih moderne znanosti.

Kam prispe znanost v prihodnjih stoletjih? — se vprašuje Blatchford. S pomočjo radia in televizije se je posrečilo nekemu potniku na parniku «Berengaria» videti na razdalji 1000 milj nevesto, ki je sedela pred oddajnim aparatom v Londonu. Pred dobrimi 60 leti so smatrali polaganje podmorskega kabla za nekaj nemogočega. V zadnjih 60 letih je znanost neverjetno napredovala. Beseda «nemogoče» je bila črtana iz njenega leksikona. Zdal izdelujemo obleke iz umetne svile, potujemo s hitrostjo 200 milj na uro, sedimo doma za mizo in poslušamo koncerte v daljnih mestih človek lahko sedi pri večerji na Dunaju ali v Berlinu, pa sliši koncert iz Amsterdamu, smeh žene iz Edinburga ali govor državnika iz Newyorka. Gradimo ogromna poslopja iz železobetona in razmišljamo, kako bomo gradili palače iz stekla. S pomočjo Röntgenovih žarkov lahko vidimo človeka na stekleni plošči lastno lobanjo. Drzni letalci so preleteli ogromna prostranstva med Ameriko in Avstralijo. Ameriko in Evropo. Imamo ladje, ki plujejo pod vodo in topove, ki streljajo na razdaljo 10 milj.

Kdor se zamisli v napredek moderne znanosti, mora priznati, da je v njem celo nekaj groznega. Koncem preteklega stoletja se je mnogo govorilo, da se mora človeštvo vrniti k naravi. Mnogi odlični možje so sovražili železnico in sploh vse stroje. Toda k naravi se ne moremo več vrniti. Napredka znanosti in izumov ne moremo ustaviti. Razvoj železnice je zahteval skoro toliko žrtev, kakor vojna. Tudi zračni promet zahteva vsako leto mnogo žrtev. Promet v večjih mestih je postal že nevaren. Mnoga mesta so že preobjudena. A v zraku bo v doglednem času toliko aeroplanov, kolikor je zdaj v vsemestih avtomobilov. Hitrost prometa in potovanja narašča z neverjetno brzino.

Nastane vprašanje, kaj nam obeta bližnja bodočnost, kakšna presenečenja nam pripravlja moderna znanost? Živimo v dobi prorokov. Naša fantazija se

lahko nemoteno razmaže. Nobeno prorokovanje ni pretirano, kajti človeški duh ne pozna nobene meje. Če more človek v Kaliforniji slišati in videti opero, ki jo vprižore v San Franciscu, zakaj bi ne črtal iz svojega slovarja besede «nemogoče»? Nobenega dvoma ni, da bo znanost z enako ali pa še z večjo brzi- no napredovala. Kontrola človeka nad naravnimi silami je šele v povojih. Zdal stojimo na pragu novih presenečenj in senzacionalnih odkritij. Promet in potovanje se bosta neverjetno izpopolnila. Proizvodnja živilijskih potrebščin in bogastvo vseh vrst se bo zelo pomnožila. Človeštvo bo zboljšalo zdravstveno stanje najširših slojev, podaljšalo si bo življenje in povečalo udobnost, pa tudi razkošje. Postanemo bogati, močni in kultivirani.

Toda nastane vprašanje, kaj bo potem? Ali se začno ljudje na višku kulturnega razvoja pripraviti in pobijati? To vprašanje se mi zdi važno, kajti napredek znanosti lahko prepustimo znanstvenikom in izumiteljem, mi pa moramo izrabiti vse možnosti in pridobitve moderne dobe, da preprečimo krvave vojne. Narava je bogata, človek je iznajdljiv in spreten. Znanost lahko črpa iz naravne zakladnice vse, kar je potrebno človeštvu za srečno življenje. Treba je pa napeti vse sile, da ne pride do veljave lakomnost poideincev ali bojevitost prenapetih glav, kajti v tem primeru nam napredek znanosti ne more koristiti. Če nam pomaga znanost obvladati prirodu, moramo opustiti tekmovalstvo med narodi, kajti sicer se zapletemo v krvave vojne in civilizacije bo konec. Nedvomno nam prinese razvoj moderne znanosti bogastvo, zdravje in zadovoljstvo. Vprašanje pa je, če nam prinese tudi mir. In od tega vprašanja je odvisno vse.

Zakonca v cirkusu.

«Glej, mož, tale tigrica bi bila kot nalašč zate namesto menice.

«Daj bog toliko srečo! Ta se zadovolji z enim kožuhojem za življenje.

Njena varčnost.

«Možiček, daj mi sto frankov. Rada bi ti kupila lepo preprogo za svojo sobo.

Žleza ki sili človeka v zločin

Po vsem svetu se je število zločinov po vojni zelo pomnožilo in zločini so na dnevnem redu. Za ta pojav se ne zanimajo samo pravniki, marveč tudi psihologi in fiziologi, ki skušajo dognati, da li je to dokaz, da človeštvo degenerira. V zvezi s tem vprašanjem je imel nedavno znani ameriški röntgenolog dr. Hersey predavanje, ki je vzbudilo med znanstveniki veliko senzacijo. Predavanja so se udeležili mnogi odlični zdravniki, fiziologi, sociologi itd. V splošno presenečenje je predavatelj izjavil, da je mogoče izslediti tudi najtežje zločine in napraviti iz njih koristne člane človeške družbe.

Sredstvo, s katerim se da zločinca izslediti, so po mnenju ameriškega učenjaka Röntgenovi žarki. To teženje bi lahko v doglednem času nadomestilo večala in električne stole, na katerih umirajo zločinci, kajti po mnenju dr. Herseya je vsaka smrtna obsodba krivična, ker je zločin posledica bolezni, za katero ne more odgovarjati zločinec. Vsi poslušalci so strmeli, ko je predavatelj izjavil, da gredo vsi zločini na račun neke posebne žleze v človeškem organizmu. Ta žleza je skrita pod gor- njim delom prsnega koša in ona sili zločince, da kradejo, more, ubijajo itd. Po mnenju dr. Herseya je treba usmrtiti žlezo, ne pa zločinca. Ako bi izrezali zločincu to žlezo, bi postal koristen član človeške družbe in niti na pridobit- mu ne prišlo krasti ali ubijati. Usodna žleza, ki jo smatra dr. Hersey za vzrok vseh zločinov, je pri otroku na prsnem košu za prsno kostjo in tehta 10 do 20 gramov. Že v drugem letu starosti neha rasti, pozneje pa izgine. Odrasli ljudje te žleze nimajo. So pa abnormalni ljudje, pri katerih ta žleza ne izgine.

Dr. Hersey se je dolgo pečal s tem problemom in je našel 47 zločincev z zelo razvito žlezo. Preiskal je tudi znanega zločinca Greya in njegovo ljubico Snyderjevo, ki sta bila usmrčena na električnem stolu in pri obeh je našel zelo razvito žlezo. Tudi ta zadnja dva primera sta potrdila njegovo tezo, da pri nekaterih ljudeh ta žleza ne izgine, marveč se celo razvije. Dolžnost znanosti je, da se z vso vmeno loti tega problema in da začne s pomočjo Röntgenovih žarkov lediti zločince.

Kupujte „Zvezdanko“

Prostoren lokal

z 1 sobo in kuhinjo se takoj odda na prometu cesti. Več se poveže v upravi lista. 109

108

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom žalostno vest, da je naš brat in stric, gospod

Alojzij Vodnik

trgovec

nenadoma v cvetu mladosti preminul. Ostanke blagopokojnika se prepeljejo iz hiše žalosti, Podutik št. 25, v rodniško grobnico na pokopališče št. Vid nad Ljubljano.

Podutik, dne 15. januarja 1929.

Zalujoči ostali.

107

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša preljuba mati in tašča, gospa

Marija Pirnat

vdova dvornega svetnika

v torek, dne 15. t. m. nenadoma bogu vdano preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, dne 17. januarja ob 2. uri pop. s Starega trga št. 11 na pokopališče k Sv. Križu

V Ljubljani, dne 15. januarja 1929

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Zalujoči ostali.

Matija Trlep,

LJUBLJANA 7, Sv. Jerneja cesta

prilaga svoje podjetje: kovanje

konj, voz in kolarstva. 112/1

Želodčno tinkturo

preizkušeno, proti zaprtju in dru-

gim težkočam želodca priporoča

dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljub-

ljani. 102/1

Uradnik

s triletno prakso, več vseh pisar-
niških poslov, išče službo. Ore tudi
kot skladščnik, sluga ali slično.
Ponudbe na upravo tega lista pod
«Uradnik 89».

Gospodična

z večletno prakso, zmožna pisar-
niških del, išče službo blaginjske
ali komercialne. Nastopi po dogo-
voru. Ponudbe na upravo tega li-
sta pod «Pridna 68».

Stanovanje

lvel sob, kuhinje in pritliklin
štem v stari ali novi hiši. Pla-
mam event. za pol leta v naprej.
Ponudbe na upr. tega lista pod
Februar 53a.

Dva ležeca

parna stroja

malo rabljena, prav dobro ohranjena, dvocilindrska, z razvodniško
zav. ro (Schleiersteuerung 10-15 HP ostr. 25-35 HP storilno t
NA PRODAJ zredno ceno. Oba stroja sta v montranem stanju
na ogled na Dunaju. Vprašanja pod «W H 812» na RUDOLF
MOSSE Wien I, Sellerrstraße.

Puškar F. K. KAISER

LJUBLJANA, Kongresni trg št. 9

kupuje in prodaja stare puške, samokrese ter
prevzame iste v komisijsko prodajo.

Kuharica in hišna

se iščeta za 1. februar. Lekarnar Aleksander
Jovanović Vršac, lekarna „SALVATOR“.

V globoki žalosti naznanjamo v svojem in v imenu vseh sorodnikov tužno vest,
da je naša srčno ljubljena, nepozabna soproga, mati, sestra in teta, gospa

ELIZA PUSCHMANN roj. Eylardi

v nedeljo, dne 13. januarja t. l. previdena s tolažili svete vere, mirno in boguudano preminula.

Pogreb se vrši v sredo, dne 16. januarja ob 3. uri pop. po slovesni blagoslovitvi
v farni cerkvi sv. Martina v Šmartnem, na pokopališče v Šmartnem.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v četrtek, dne 17. januarja ob pol 8. uri
zjutraj v farni cerkvi sv. Martina.

ŠMARTNO pri LITJI, 13. januarja 1929.

Karl Puschmann, knežji nadgozdar in upravitelj

Karl Puschmann, uradnik tvrde „Teta“ v Pragi

Ing. Ernst Puschmann

102

sin.

s n.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod